

Klimat-och näringslivsdepartementet
kn.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Kontaktpunkter, tillstånd och tidsfrister enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial och EU-förordningen om nettonollindustri

Er beteckning: KN2025/02439

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Dalarnas län (Länsstyrelsen) ser positivt på att kompletterande bestämmelser huvudsakligen samlas i en ny lag och en ny förordning. Länsstyrelsen välkomnar också den föreslagna samverkansskyldigheten mellan de sex kontaktpunktslänstyrelserna och bedömer att den är viktig för att uppnå en enhetlig tillämpning av uppdraget.

Länsstyrelsen anser dock att promemorian inte fullt ut fångar det övergripande syftet med EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri, nämligen att genom kontaktpunktens vägledning och stöd förenkla och samordna tillståndsprocesser för projektägare.

Promemorian behöver därmed förtydligas och i vissa delar kompletteras. Sammanfattningsvis gäller det särskilt följande:

- Kontaktpunktens uppdrag bör i högre grad utformas med fokus på vägledning, samordning och stöd genom tillståndsprocessen.
- Det bör förtydligas att kontaktpunkten i ett tidigt skede kan göra en inledande bedömning om ett projekt omfattas av EU-förordningarna.
- Kontaktpunktens bekräftelse bör avgränsas till frågan om projektet eller ansökan omfattas av EU-förordningarna.

- Det behöver förtydligas vad som ska ingå i projektägarens begäran om yttrande av miljökonsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad.
- Det behövs vägledning om vilka ytterligare tillståndsförfaranden som kan omfattas av kontaktpunktens uppdrag.

5.1 En ny lag och förordning

Länsstyrelsen tillstyrker att kompletterande bestämmelser huvudsakligen regleras i en ny lag och en ny förordning.

Länsstyrelsen välkomnar också att kontaktpunktsuppdraget koncentreras till sex länsstyrelser och att dessa ska samverka med varandra.

Länsstyrelsen anser att det är lämpligt att kontaktpunktsuppdraget ligger kvar på länsstyrelsen även efter bildandet av en ny miljöprövningsmyndighet. Länsstyrelsen har ett brett och sektorsövergripande uppdrag och har hög kompetens inom de tillståndprocesser som berörs av kontaktpunktsuppdraget. Länsstyrelsen anser vidare att den regionala förankring som länsstyrelsen besitter är nödvändig för att utföra kontaktpunktsuppdraget ändamålsenligt.

Länsstyrelsen anser att de olika tidsfristerna som avses ska framgå i den nya lagen och förordningen om kontaktpunkter. Detta underlättar vid läsning och missförstånd undviks. Dessutom är ett av syftena med EU-förordningarna att skapa förutsägbarhet avseende hur lång tid det tar att få ett tillstånd.

6.2 Kontaktpunkten ska underlätta och samordna tillståndprocessen

Länsstyrelsen anser att promemorian fokuserar för lite på kontaktpunktens underlättande och vägledande funktion. Enligt Länsstyrelsens bedömning är en central del av syftet med kontaktpunktsfunktionen enligt EU-förordningarna om kritiska råmaterial och nettonollindustri (EU-förordningarna) att generera ett mervärde för projektägare genom att underlätta och vägleda i tillståndprocesser.

Länsstyrelsen bedömer att ett av kontaktpunktens huvudsakliga mervärden ligger i tidig dialog med projektägare där kontaktpunkten

kan hjälpa projektägaren att förstå tillståndsprocessen, identifiera relevanta tillståndsförfaranden och samordna kontakterna mellan berörda myndigheter. Länsstyrelsen ser att en viktig del i kontaktpunktens uppdrag kan utföras i perioden mellan samråd och inlämnande av ansökan. Där kan kontaktpunkten stötta projektägaren i frågor om ansökans omfattning och detaljeringsgrad.

Vår erfarenhet från stora etableringar är att vi i ett tidigt skede av tillståndsprocessen har störst möjlighet att hjälpa sökanden i rätt riktning.

Länsstyrelsen anser därför att det bör utvecklas hur kontaktpunkten i ett tidigt skede kan göra en inledande bedömning av om ett projekt omfattas av EU-förordningarna. En sådan bedömning är enligt Länsstyrelsens mening en praktisk förutsättning för att kontaktpunkten ska kunna avgöra om projektet ska omfattas av det stöd som kontaktpunktsfunktionen är avsedd att ge. Detta behöver enligt Länsstyrelsens bedömning inte regleras som ett nytt formellt steg i lag eller förordning. Det kan i stället tydliggöras i förarbetena hur kontaktpunktsfunktionen behöver fungera i praktiken.

6.3 För att starta en tidsfrist ska projektägaren begära att kontaktpunkten bekräftar att ansökan är fullständig

Länsstyrelsen förespråkar att dialogen mellan kontaktpunkt och projektägare sker tidigt och löpande, snarare än att den koncentreras till en bedömning när ansökan lämnas in.

Länsstyrelsen bedömer att kontaktpunktens vägledande funktion är särskilt värdefull i perioden mellan samråd och ansökan, då projektägaren tar fram sitt underlag. Under detta skede arbetar projektägaren med att ta fram ansökan och kontaktpunkten kan då bidra genom att vägleda projektägaren till en väl genomarbetad ansökan.

Enligt promemorians förslag kan kontaktpunkten begära kompletteringar gällande ansökans innehåll i förhållande till den kommande tillståndsprövningen innan ansökan lämnas över till prövningsmyndigheten, samtidigt som prövningsmyndigheten senare gör en egen bedömning och kan begära ytterligare kompletteringar. Länsstyrelsen bedömer att detta medför en risk för dubbla bedömningar, otydlig ansvarsfördelning och ett ökat antal kompletteringar för projektägaren. Sammantaget riskerar detta att

förlänga handläggningstiderna och därmed motverka EU-förordningarnas syfte att förenkla och effektivisera tillståndsprocesserna.

Länsstyrelsen anser därför att kontaktpunktens bekräftelse bör avgränsas till att avse om projektet eller ansökan omfattas av EU-förordningarna. Kontaktpunktens bekräftelse bör inte omfatta någon parallell bedömning av ansökans innehåll i förhållande till den kommande tillståndsprövningen.

Länsstyrelsen bedömer att om detta förslag till ändring inte hörsammats så behöver en definition av begreppet fullständig tas fram, som är tillräckligt tydlig att den går att applicera i alla de olika typer av tillståndsprocesser som kan bli aktuella för projekt som omfattas av förordningarna. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att fullständighetsbedömningen utformas på ett sätt som säkerställer att tillståndsprocessen effektiviseras och inte riskerar att fördröjas.

6.7 Kontaktpunktens uppgifter i fråga om miljökonsekvensbeskrivningen

Länsstyrelsen anser att det behöver förtydligas vad som ska ingå i projektägarens begäran om yttrande av miljökonsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad.

För att Länsstyrelsen ska kunna uttala sig om miljökonsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad behöver det finnas ett samrådsunderlag enligt 6 kap 31 § miljöbalken. I de flesta fall är det även nödvändigt med ett samrådsmöte för att avgränsningssamrådet ska kunna genomföras på ett sätt som skapar värde för projektägaren. Det behöver därför förtydligas vad en begäran från projektägaren ska innehålla.

För att kontaktpunkten ska hinna se över Länsstyrelsens yttrande och sedan administrera det till projektägaren inom de angivna 45 dagarna bör det vara möjligt för kontaktpunkten att ställa krav på att Länsstyrelsen ska inkomma med sitt yttrande till kontaktpunkten inom en kortare tidsram än 45 dagar. Det bör vara upp till kontaktpunkten att avgöra en lämplig tidsfrist.

Det behöver även förtydligas hur det ska fungera för de projekt (exempelvis utvinningsprojekt) som har flera avgränsningssamråd kopplat till olika delar av processen. Enligt EU-förordningen om kritiska råmaterial är det ett skall-krav att projektägaren inkommer

med en begäran om yttrande över miljökonsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad inom 30 dagar från utpekande som strategiskt projekt. Ska begäran om yttrande över miljökonsekvensbedömningens omfattning och detaljeringsgrad även för kommande miljökonsekvensbeskrivningar lämnas till kontaktpunkten inom 30 dagar från utpekande av strategiskt projekt eller kan det avgränsningssamrådet göras senare? Detta behöver förtydligas. Om det ska vara möjligt att hålla avgränsningssamråd även senare i processen så anser länsstyrelsen att det här behövs en uttalad tidsgräns för när ett yttrande från berörd länsstyrelse ska lämnas till kontaktpunkten.

6.8 Statistik över handläggningstider

Länsstyrelsen anser att de länsstyrelser som i rollen som kontaktpunkt ska sammanställa statistik från berörda prövningsmyndigheter och Domstolsverket behöver ha möjlighet att ställa krav på i vilken form statistiken ska rapporteras. Detta är en förutsättning för att uppgiften ska kunna genomföras på ett effektivt sätt och utan att bli onödigt resurskrävande. Vidare kommer det i samband med statistikhanteringen uppkomma kostnader och resursbehov inom länsstyrelsen som bör uppmärksammas.

8.1 Tillståndprocessen enligt EU-förordningarna

Länsstyrelsen förstår resonemanget kring varför elnätsanslutningar och elnätskoncessioner inte ska ingå i "tillståndprocessen" enligt EU-förordningarna. Länsstyrelsen anser dock att även dessa delar är av mycket stor vikt för möjligheten att genomföra ett strategiskt projekt. Att inte inkludera detta i tillståndprocessen medför att det saknas möjlighet för kontaktpunkten att jobba med den delen av processen och skapa förutsättning för snabb nätanslutning. Länsstyrelsen vet av erfarenhet att processen med nätanslutning är något som kan ta mycket lång tid och att inte inkludera detta medför stora risker att strategiska projekt, som i övrigt är färdiga för uppstart, blir fördröjda.

8.2 Tillståndsförfaranden som avser projekt för kritiska råmaterial och nettonollprojekt

Länsstyrelsen anser att det för 12 § i förslag till ny förordning behövs vägledning om vilka andra tillståndsförfaranden det kan handla om.

Utan sådan vägledning finns en risk för osäkerhet i tillämpningen, både för kontaktpunkterna, projektägare och berörda prövningsmyndigheter.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Helena Höij med miljöhandläggare Christina Eriksson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Anna Myrtin medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.